

Мужня правда про Іловайськ

Лариса Брюховецька

«Іловайськ 2014. Батальйон "Донбас"»

Автор сценарію Михайло Бриних

Режисер Іван Тимченко

Оператор Олександр Земляний

Художник Вадим Шинкарьов

Продюсери Тарас Костанчук і Світлана Соловйова

У ролях: Тарас Костанчук, Олег Драч, Анастасія Ренард, Руслан

Сокільник, Сергій Дзялик, Олександр Мавріц, Істан Розумний,

Євгеній Ламах, Федір Риков, Сергій Солопай, Марія Карпенко

Україна, 2019.

Час летить з неймовірною швидкістю, й от уже минула п'ята річниця від Іловайської трагедії, коли російські збройні сили накрили вогнем із градів наших військових, які виходили з оточення домовленим коридором. За цей злочин з боку Росії ніхто не відповів. Як не зрозумілою досі залишається й тодішня позиція найвищого командування ЗС України... Війна, не названа війною, триває.

Рік тому з'явилось повідомлення про початок роботи над ігровим фільмом «Іловайськ 2014. Батальйон "Донбас"», що мав з'явитись до п'ятої річниці подій в Іловайську. Серйозну й відповідальну роботу намірялися завершити всього за рік, тоді як фільми в нас нерідко знімають роками, а буває, що вони так і не доходять до фінішу. Інтригувало й те, що така кіноробота не значилась у переліку Держкіно, а військова драма вимагає значних коштів. Отже, мало буги незалежне від держави кіно. Як стверджують автори, фільм знято на кошти волонтерів. 29 серпня цього року він вийшов у прокат одночасно в 170 кінотеатрах і дав непогані касові показники. Це той випадок, коли глядачі приймають формат далекий від розважального. Фільм увічнив пам'ять 59 вояків батальйону, які загинули в боях за Іловайськ.

Основа фільму – документальна. Не творча фантазія, а суворая правда. Екранна правда в єднанні з ігровим началом, перевтіленням. Це мав забезпечити насамперед автор сценарію. Письменник і журналіст Михайло Бриних ретельно збирав спогади про події і про воїнів добровольчого батальйону «Донбас». Постановник Іван Тимченко (за професією кінооператор) як дебютант здійснив диво: так підібрати і налаштувати творчу команду та звести в органічну цілісність численних персонажів і кілька сюжетних ліній може далеко не кожен досвідчений кінематографіст. У створенні фільму брали участь близько ста учасників бою за Іловайськ. Як стверджує Тарас Костанчук, масові зйомки відтворювали бійці з батальйону «Донбас». Вони стояли за спиною режисера і вказували, коли треба було переробити той чи інший момент. І переробляли. Їхні зауваження дуже сильно вплинули на зміну думки режисера про те, як повинен виглядати фільм.

Зіграли наших захисників талановиті українські актори: Олег Драч («Скіф»), Євгеній Ламах, Руслан Сокільник («Квентін»), Олександр Мавріц («Шульц»), Істан Розумний («Франко»), Федір Риков («Нострадамус»). Помітне

Кадри з фільму «Іловайськ 2014. Батальйон "Донбас"». Режисер Іван Тимченко. 2019.

місце випало Світлані (Анастасія Ренард), що рятує наших бійців, які переходять на окупованій території. Сергій Дзялик переконливий у ролі російського офіцера Рункова – він органічний і коли шукає сина, що подався за гроші воювати на Донбас, і коли висміює свого брата-чиновника Донецької НР у сцені з портретами Путіна й Захарченка («Не можеш визначитися?»), і коли полює за «Бішугом». Завдяки невимушеності й майстерності постаї фільму живі, живую і природною є їхня мова.

Промотором став учасник подій, командир штурмової групи цього батальйону, правозахисник, громадський діяч, меценат та головний продюсер фільму Тарас Костанчук (позивний «Бішут»). Він же – і головний герой (утім, головним є увесь батальйон). Доля зберегла його, хоча шанси були незначні.

У битві за Ловайськ він дістав поранення в голову і разом з іншим пораним бійцем, «Квентіном», опинився в цілковитій ізоляції в окупованому Ловайську. Шукаючи порятунку, вони ступають до квартири 90-річної Петрівни. Будь-якої миті хтось може натрапити на

Істан Розумний у фільмі «Ловайськ 2014. Батальйон "Донбас"». Режисер Іван Тимченко. 2019.

них і здати «кадировцям» або місцевим терористам. Хто допоможе їм прорватись до своїх? Світ не без добрих людей, і господиня квартири, ця літня жінка, і її сусідка Світлана переходять наших вояків. Вони вириваються під чужими документами з окупованого міста, та їх наздоганяють переслідувачі... Їхня історія – сюжет для авантюрного кіно: в ній є висока драматургія і сконцентровано найкращі якості наших бійців, які в перший рік війни воювали з ворогом як глибоко переконані патріоти. «Бішута» зіграв Тарас Костанчук – це вдруге в історії українського кіно, коли реальна людина грає в ігровому фільмі саму себе. Першим був генерал-хорунжий Юрко Тютюнник у фільмі «ПКП» 1926 року.

Варто ще раз наголосити: міра правди в цьому фільмі захоплює. Іван Тимченко й оператор Олександр Земляний зняли його на найвищому рівні кінематографічної культури. Фільм має політичне значення – його треба показувати за кордоном, причому політикам і чиновниками високих рангів. Поділяю думку автора рецензії на фільм Олега Данилова на сайті ІТСуа: «Ловайськ 2014. Батальйон Донбас», як і «Кіборги», – дуже важке кіно, тому що події, що показані в ньому, ще болять українцям, але дивитися його потрібно. Щоб пам'ятати, хто ворог України, щоб не зрадити пам'ять загиблих, щоб лікувати «втому від війни».

Істан Розумний: «Грати цього хлопця було відповідально й почесно»

Бесіду веде Лариса Брюховецька

– Щойно пройшов на екранах України фільм «Ловайськ 2014». Розкажіть про свою роль, про роботу з кінорежисером.

– Іван Тимченко – молодий український режисер, і це його перший фільм. З ним було чудово працювати. «Ловайськ 2014» – воєнне кіно, тому ми, актори, знімалися зі справжніми добровольцями, людьми, які воювали. В нас було тренування: виїхали на кілька днів з автоматами, пістолетами. Це для того, щоб краще вжитися в роль. Організував Іван, і це було дуже корисно. На знімальному майданчику з ним цікаво, бо він дає акторам свободу, можливість імпровізувати. Режисер, який обирає воєнне кіно як першу свою роботу, – це дуже амбітно. І він класно зробив свою справу.

– Сцена, де ваш персонаж – а це реальний американський військовий – дає інтерв'ю телебаченню, – імпровізація?

– Імпровізація і за сценарієм. Ще одна сцена, де хлопці знімають на телефон інтерв'ю репортера зі мною, на жаль, не увійшла. То була імпровізація.

– Іноземний військовий, який воює за Україну з російськими агресорами, хто він?

– Я грав Марка Пославського – американця з Нью-Йорка, що народився в Штатах і приїхав до України. Його псевдо – Франко. Він був полковником, одним із чотирьох ко-